

LILLA EDETS
KOMMUN

Kallelse Kommunala pensionärsrådet

Tid: måndag 6 december 2021 kl. 13:00

Plats: Östra Roten, kommunhuset i Lilla Edet

Ärenden

Föredragande

Formalia

- 1 Upprop
- 2 Val av justerare samt fastställande av tid för justering
- 3 Godkännande av dagordning
- 4 Genomgång av föregående mötesprotokoll

Informationsärende

5	Information om frivilligverksamheten och dess målsättning	Zara Blidevik,
ordförande
socialnämnden
6	Slutrapport från arbetsgrupp framtidens boende för äldre	
7	Information om seniorkort/ fria resor för pensionärer	Julia Färjhage,
ordförande
8	Diskussion om hur vi ökar det digitala innanförskapet	
9	Skriftlig information från verksamheten	2021/200
10	Information	

Julia Färjhage (C)
Ordförande

Framtidens boende för äldre

Framtagen av: Arbetsgruppen ”framtidens boende för äldre” bestående av:

Ralja Angelis, utvecklare

Åke Bark, PRO

Mats Berglund, SPF-seniorena

Zara Blidevik (M)

Ulrika Brorsson, Biståndshandläggare

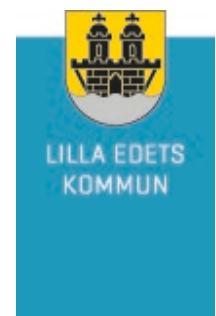
Frej Dristig (SD)

Eva Schlosser, Enhetschef äldreboende

Samantha Selerkvist, Enhetschef hemtjänst

Peter Spjuth (V)

Datum: 2021-10-26

Framtidens boende för äldre

Bakgrund

Den demografiska kurvan beskriver en kraftigt ökande andel äldre de närmaste 15 åren. För att säkerställa att målgruppens behov blir tillgodosedda framledes, beslutade nämnden i november 2020 att tillsätta en arbetsgrupp med tjänstepersoner, representanter för civilsamhället och politiker, med uppdrag att utreda och föreslå alternativa boendeformer för äldre.

Uppdrag

Ett uppdrag formulerades till arbetsgruppen: Att undersöka alternativa boendeformer för äldre och att ta fram förslag på insatser som möjliggör kvarboende. Detta genom att

- Kartlägga behov och önskemål från medborgarna om hur man vill bo som äldre.
- Ta reda på vad som behövs för att minska ensamhet och vad som behövs för att öka tryggheten
- Utifrån underlaget ta fram förslag på alternativa boendeformer, insatser, kriterier och organisation.

Metod

Arbetsgruppen har träffats under våren och hösten 2021 och riktat in sig på att besvara nedanstående frågor.

- Vilken typ av boenden finns för äldre i kommunen och vilka projekt pågår?
- Vad har äldre för tankar och önskemål om boende?
- Vilken typ av alternativa boendeformer kan vara aktuella?

En kartläggning har gjorts av vilka olika typer av boenden som finns i kommunen. Inbjudna gäster har lämnat information om alternativa boendeformer och om projekt som pågår i kommunen. Det gäller Riksbyggen, som informerat om kooperativa hyresrätter, samt integrationssamordnare Mai Lundell som beskrivit projekt som pågår i kommunen.

Deltagare i arbetsgruppen har gjort en omvärldsbevakning hur det ser ut nationellt samt tittat på nationella undersökningar över äldres önskemål om boende, framförallt Vårdanalys rapport 2015:8 ”Hemtjänst, vård- och omsorgsboende eller mitt emellan? Ett kunskapsunderlag för planeringen av morgondagens äldreomsorg”. Övrigt underlag har varit den i kommunen framtagna Äldreplanen 2020-2024. Utgångspunkten har varit att äldre har ungefär samma syn på var och hur de vill bo som äldre oavsett om man bor i Lilla Edet eller ej.

Olika boendeformer

Vi börjar med att gå igenom vilka olika boendeformer finns för våra äldre, som ju är en grupp som har olika typer av behov och önskningsar.

Seniorbostäder

Är helt vanliga bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden. Tanken är att det ska vara ett enkelt och bekvämt boende att åldras i, med större möjligheter till gemenskap. Seniorboenden kan skilja sig mycket åt i sin utformning och i vad de har att erbjuda. Ibland är det enda utmärkande att alla som bor i huset är över en viss ålder, medan andra boenden erbjuder service och aktiviteter. (källa: Boverket)

Trygghetsboenden

Termen trygghetsboende tillkom 2008 vilket innebär att denna boendeform är relativt ny och utbudet fortfarande begränsat. Fler och fler servicehus omvandlas idag till trygghetsboende. Vad gäller ej biståndsbedömt trygghetsboende hyr eller köper personen sin bostad på eget initiativ. (Källa: Seniorval.se).

I april 2019 trädde ändringar i socialtjänstlagen i kraft som förtydligar kommunernas möjlighet att inrätta biståndsbedömt trygghetsboende. Där målgruppen främst är äldre som behöver stöd och hjälp i boendet, har behov av annan lättåtkomlig service samt har behov av att bryta oönskad isolering. Det är frivilligt för kommunen att inrätta denna boendeform. (källa: Boverket)

Biståndsbedömt trygghetsboende är avsett för äldre vars vårdnadsbehov understiger heldygnsvård, men som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet. Det framgår inte i lagstiftningen specificerade krav på typ eller antal aktiviteter som ska erbjudas. (källa: IVO, inspektionen för vård och omsorg)

Kommunfullmäktige gav i mål- och resursplanen inför budget 2020-2021 i uppdrag till socialnämnden att planera för ett införande av biståndsbedömt trygghetsboende.

Skillnader mellan trygghetsboende och äldreboende

Till skillnad från äldreboenden ingår varken mat, service, omvårdnad eller sjukvård på ett trygghetsboende. Däremot är det ett krav att bostäderna ska vara funktionellt utformade, att boendet ska ha gemenskapslokaler för måltider, samvaro, hobby och rekreation. Flera trygghetsboenden har personal/bovård på plats på angivna tider. (källa: Seniorval.se)

Skillnader mellan trygghetsboende och seniorboende

Eftersom det finns seniorboenden, som i likhet med trygghetsboende, är funktionellt utformade och har gemenskapslokaler, bovård och trygghetslarm, är det i vissa fall liten eller ingen skillnad mellan ett seniorboende och ett trygghetsboende. Åldersgränsen för att få flytta till ett trygghetsboende är dock ofta högre än för seniorboenden. (källa: Seniorval.se)

Kooperativa hyresrätter

En kooperativ hyresrättsförening är en ekonomisk förening som hyr ut minst tre lägenheter till sina medlemmar. Föreningen är hyresvärd och hyresgästen är medlem i föreningen.

- I en kooperativ hyresrättsförening begränsas medlemmarnas ansvar till det kapital som satsas i föreningen.
- Det ska finnas minst tre medlemmar.
- En kooperativ hyresrättsförening företräds av en styrelse och måste ha minst en revisor.

Kooperativ hyresrätt är ett mellanting mellan vanlig hyresrätt och bostadsrätt. Hyresgästens nyttjanderätt till lägenheten stämmer till stor del överens med vad som gäller vid vanlig hyra.

Källa: bolagsverket.se

Riksbyggen informerade arbetsgruppen om att de tillsammans med kommuner arbetar med att omvandla befintliga kommunala byggnader eller bygger nya trygghetsboenden och bildar kooperativa hyresrättsföreningar. I en kooperativ hyresrättsförening (KHF) finansieras alla kostnader genom hyresintäkter och det avsätts regelbundet medel för fastighetsunderhåll. Föreningen är självfinansierad, vilket ger utrymme för kommunen att säkra sina övriga investeringsbehov.

Kommunen har representanter i föreningens styrelse, vilket ger full insyn och inflytande över fastigheter inom trygghetsboenden och vård- och omsorgsboenden, utan att själv äga dem.

Källa: www.riksbyggen.se/kommun/bostader-for-aldre/kooperativa-hyresratter

Kartläggning boendeformer i kommunen och pågående projekt

En del av uppdraget har varit att kartlägga de boenden och projekt för äldre som pågår i kommunen.

Boendeformer i kommunen

Det finns i Lilla Edet tre särskilda boenden med sammanlagt 122 platser samt 8-10 korttidsplatser (beroende på om det blir dubbelbeläggning). Det finns även 1-2 växelvårdsplatser (beroende på behov).

Det finns två större icke biståndsbedömda trygghetsboenden som drivs av fastighetsbolaget Fortinova. Trygghetsboendet i Lilla Edet med 17 lägenheter, är beläget i kvarteret Hägern och har en gemensamhetslokal där ett antal aktiviteter utförs av frivilliga och organisationer. Detta samordnas av kommunen.

Trygghetsboendet i Lödöse med 18 lägenheter, är beläget i samma hus som hemtjänsten har sina lokaler. De boende där hänvisas till mötesplatsen på Soläng, där det också arrangeras aktiviteter av frivilliga och organisationer som samordnas av kommunen.

Det är en ständig kö till lägenheterna i trygghetsboendena enligt Fortinovas representant, vilket delvis beror på att det inte är så stor rotation på lägenheterna.

En dialog har tidigare förts med Edethus kring planering av ytterligare ett trygghetsboende i kommunen, men det är inte aktuellt för närvarande.

Pågående projekt

En presentation av ett projekt för att skapa en ekoby i Lilla Edet presenterades för arbetsgruppen av Mai Lundell, integrationssamordnare i kommunen.

Det gjordes under 2018-2020 en förstudie finansierad av Länsstyrelsen om ett hållbart bostadsområde i Hjärtum. Starten till förstudien var ett antal dialogmöten som Lilla Edets kommun arrangerade med syfte att hitta medskapande och integration för kommunens invånare. Tanken är att skapa en levande och hållbar landsbygd, en ekoby med bostäder, verksamheter och mötesplatser. En av målgrupperna är äldre. Förstudien har utmynnat i ett antal förslag hur man ska gå vidare med sin vision, där kommunen kan komma att bli en part i ett framtida samarbete.

Kartläggning behov i kommunen

För att kartlägga äldres behov av boende fanns det från början en plan att genomföra en fokusgrupp med äldre, men på grund av pandemin kommer den att få genomföras senare och det underlaget kommer inte att vara med i denna rapport.

Vårdanalys har 2015 skrivit rapporten ”Hemtjänst, vård- och omsorgsboende eller mitt emellan? Ett kunskapsunderlag för planeringen av morgondagens äldreomsorg” som är det underlag arbetsgruppen lutar sig emot vid sin analys av hur behoven ser ut i Lilla Edets kommun. Utgångspunkten är, som tidigare nämnts, att äldre i Lilla Edet har liknande tankar och önskemål som äldre i övriga landet och att det inte har ändrats i större omfattning, sedan rapporten skrevs för sex år sedan.

Den del av rapporten arbetsgruppen utgår ifrån i sin analys baserar sig bland annat på enkäter samt intervjuer med äldre personer.

Enkätstudien undersöker befolkningens önskemål om och värdering av olika äldreomsorgsalternativ hos ett representativt urval av personer i åldern 50 till 60 år med hjälp av en webb-panel. Syftet med studien var att belysa om människor värderar skilda boendeformer i äldreomsorgen olika. Åldersgruppen 50–60 år valdes för att fånga personer som ännu inte var aktuella för äldreomsorg för egen del, men ansågs tillräckligt gamla för att kunna relatera till de frågor som ställdes.

Sammanfattningsvis kan utrönas från studien att gruppen äldre är heterogen och att behov och önskemål varierar. Kontentan är att önskemålen från morgondagens äldre visar på ett behov av att utveckla fler former av mellanboenden för äldre med lättare funktionsnedsättningar.

Av närmare 400 personer i åldern 50–60 år svarade hälften att de skulle föredra att få omsorg i ett mellanboende respektive vård och omsorgsboende framför att få hemtjänst i det egna hemmet. Önskemålen motsvarar den faktiska fördelningen av äldreomsorgsalternativ för personer med svåra funktionsnedsättningar, medan efterfrågan på mellanboenden för personer med lättare funktionsnedsättningar inte möts i dag. För denna grupp handlar ett mellanboende mycket om att underlätta en social samvaro samt att göra det lättare att sköta sig själv.

Förslag på alternativa boendeformer och/eller andra förslag för att möjliggöra kvarboende

Arbetsgruppen har kontinuerligt under mötena diskuterat den information som framkommit och lämnar följande förslag till nämnden.

- Kommunfullmäktige gav i mål- och resursplanen inför budget 2020-2021 i uppdrag till socialnämnden att planera för ett införande av biståndsbedömt trygghetsboende. Biståndsbedömda trygghetsboenden bedöms av arbetsgruppen inte vara ett bra alternativ i Lilla Edets kommun. Det är svårt att särskilja denna typ av boende från särskilt boende och det finns risk att ett biståndsbedömt trygghetsboende utvecklas till ett särskilt boende med tiden. Det finns också en risk att de beslut om biståndsbedömt trygghetsboende inte kan verkställas, och då blir kommunen ålagd att betala vite. Det finns risk för att de kriterier som ska gälla för biståndsbedömt trygghetsboende är svårtolkade eller diffusa, eftersom de inte har något lagstöd. Därför föreslår vi att inte gå vidare med planerna på att införa biståndsbedömt trygghetsboende.
- Arbetsgruppen ser däremot att den demografiska kurvan med ett ökande antal äldre gör att fler alternativa boenden för äldre är ett bra alternativ. Boende där det finns tillgång till gemenskapsytor och närhet till grannar och aktiviteter (och eventuellt personal). Bedömningen är att det inte bör vara en hög hyreskostnad, då bedömningen är att kommuninvånarna då inte kommer att välja denna typ av boende. Boendets planering ska vara väl genomtänkt och tillgänglighetsanpassad. Viktigt för att boendet ska fylla sin funktion om att skapa social samvaro och trygghet är att det finns personal som kan samordna aktiviteter.
- I det särskilda ägardirektiv till Edethus som kommunstyrelsen berett inför Kommunfullmäktige i oktober, uppdrar kommunfullmäktige åt Edethus att uppföra bostäder anpassade för trygghetsboende på Ängshöken 1. Detta är ett första viktigt steg att tillgodose framtidens boende för äldre. Arbetsgruppen ser dock att ytterligare behov finns. Det saknas ett centralt beläget alternativ med närhet till serviceinrättningar såsom apotek, vårdcentral, bibliotek, mataffär. Arbetsgruppen föreslår därför nämnden att uppdra åt lokalförsörjningsgruppen att utreda möjligheten för ett mer centralt beläget trygghetsboende.
- Med de befintliga trygghetsboendena som redan finns, Edethus byggnation på Ängshöken samt ett mer centralt beläget trygghetsboende, bedömer arbetsgruppen att boenden för äldre kan tillgodoses de närmsta två mandatperioderna. En arbetsgrupp föreslås tillsättas vid varje ny mandatperiod som följer upp och utreder frågan vidare.
- Arbetsgruppen rekommenderar att framtida beslut kring boenden för äldre tar med perspektivet att det ska vara anpassat till livets alla skeden. Detta ligger även i linje med mål 11 i Agenda 2030 om hållbar utveckling, som innebär att "göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara".

Källa: globalamalen.se

Skriftlig information december 2021

Dnr KS 2021/200

Sammanfattning

Verksamheten svarar på frågor från kommunala pensionärsrådet och pensionärsföreningarna.

Går det att ordna en projektor i lokal Hägern?

Svar från Camilla Karlsson, verksamhetschef Vård och Omsorg/ Funktionshinder:
Sektorn undersöker om det finns möjlighet att köpa in en projektor till lokalen.
Önskemålet finns även från verksamhetens håll.

Kan kommunen säga upp hemtjänst för en brukare på grund av att denna missköter sig eller har för stor inkomst/kapital?

Svar från Camilla Karlsson, verksamhetschef Vård och Omsorg/ Funktionshinder:
Nej, kommunen säger inte upp hemtjänst för någon utan har samtal om det uppstår problem av olika slag. Det har inte heller något med inkomst att göra.

Hur kommer kösystemet till det nya trygghetsboendet på Ängshöken fungera?

Svar från Lars Wijkmark, VD Edethus:

Beroende på hur bidragen kommer se ut framöver med kategori boende så kommer vi anpassa oss utifrån de regler som råder då. Vi kommer alltid utgå från vår bostadskö och därför är det viktigt att de som är intresserade ställer sig kön

Låt säga att reglerna är att vi skall hyra ut till +65 så kommer vi att välja ut +65 i kronologisk ordning. Dvs att om den första +65 är på 45 plats så kommer den personen välja först.

Vi får återkomma när vi vet mer vilket bidrag och regler som kommer råda.

Förslag till beslut

Kommunala pensionärsrådet antecknar informationen.

Emma Zetterström
Nämndsamordnare
emma.zetterstrom@lillaedet.se